

ॐ ॥

श्री आर्य उपदेशक नाटक समाज.

उपटनो उहेर.

नाटकना ओपेरा.

रथनार,

त्रीवेदी माधवलाल अंभाजाल,
रे० वस्ताडी.

छपाची प्रसिद्ध करनार,

भास्तर भयाशंकर रेवाशंकर,

आ. आ. उ. ना. स. ना भास्त्रेक तथा भेनेजर.

श्री "नैत विद्याविम्वय" प्रिन्टींग प्रेसगा शा. पोपटजाल
अमथशाओ लापी.-अममनावाह.

सर्व हक स्वाधीन.

ॐ

आवृत्ति १ वी.

प्रत १०००).

संवत् १८७५

सन् १८९६.

मूल्या ३. ०-३-०.

વિધાપીઠ

૮૦૪૮

જન્મનાની તથા આપનારી તમામ ઔષધીઓમાં
અગ્રેસર.

મંજર કોપીરાઈ-સંગ્રહ

આંતક નિગ્રહ ગોળીઓ.

—→❖(•)❖←—

આ ગોળીઓ—

૧. આયનશક્તિની વિક્રિયાને દૂર કરે છે.
૨. નંબળાં પડતાં જ્ઞાનતંતુઓને પુષ્ટિ આપે છે.
૩. ઘટલી જતી સ્મરણશક્તિને સતેજ કરે છે.
૪. લોહીને સુધારી ઉમદા બનાવે છે.
૫. તાકાત વધારે છે.
૬. મર્મસ્થાનોની શક્તિ ઉત્તેજિત કરે છે.
૭. સ્વપ્નમાં થતા ધાતુપાતને અટકાવે છે.
૮. ગુમાવેલ પુરુષતત્વને પાછું બક્ષે છે.

૩૨ ગોળીની કબી ૧ નો રૂ. ૧.

વૈદ્ય શાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી

આંતકનિગ્રહ-ઔષધાલય.

જામનગર--(કાઠિયાવાડ).

—❖◦❖—

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૪ ૪૮- વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૬૫૨૭૦ ૬૨૨

વિષય ૬-૨-૪

આભાર-સ્મરણ

—→❖(૦)❖←—

પ્રથમ ખુલાકાતની યાદી ખાતર એક મહાન
વીરે કરેલી ઉદારતાની યાદી.

રા. રા. મુરબી વૈદ્યશાસ્ત્રી શંકરલાલ મણીશંકર
ગોવીંદજીનો ને અમારા અવર્ણ્ય સ્નેહની નિશાનીમાં
તેઓ તરફથી આ નાટક મંડળીને સ્નેહની યાદી માટે
કંપનીને લેટ તરીકે આ “અમન-અમન” નામનું
નાટક અર્પણ કરેલ છે, તે ઉપકારના રૂણમાં દબાયેલ આ
મંડળીના મેનેજર ઘણા આભાર સાથે સ્વીકારે છે.

લી૦ આપના કૃપામંદી,
મયાશંકર રેવાશંકર મહેતા.

—→❖❖❖←—

અર્પણ પત્રિકા.

રા. રા. શેઠ ચીમનલાલ કેશવજી.

મુ. વીરમગામ.

શ્રી આર્યોપદેશક નાટક સમાજને ઉત્પન્ન કરવામાં
આપે તન મન અને ધનની જે કીંમતી મદદ આપી
છે તેના આભાર સ્મર્યથિં આપને સદરહુ નાટ્ય પ્રયોગ
અર્પણ કરી કૃતાર્થ થાઉં છું.

લી. આપના આભારી
માસ્તર મયાશંકર રેવાશંકર મહેતા.

મા. શ્રી આ. ઉ. નાટક સમાજ.

કપટનો કહેર-નાટકનો ટુંક સાર.

—❧:❧:❧—

અંક ૧ લો.

પ્ર૦ ૨ જો-ઈશ્વર સ્તુતિ. બાદ સુત્રધાર નટીનો પાતિવ્રત સંબંધી સંવાદ. બાદ કપટસીંહનું આવવું અને જુના દીવાન હરીસીંહનું વાટવું. બાદ બળરામ તથા વેરસીંહ આવે છે અને વિજય સંબંધી ખાતમી લેવી. વિજયની માતાનો પશ્ચાતાપ. પાછળથી વિજયનું ખાનગીમાં આવવું અને માતાના બોલથી પીતાનું વેર લેવાની તૈયારી કરવી. બગીચામાં કુસુમનું સાહેલીઓ સાથે આવી હસવું, રમવું. બાદ સીંહનો ત્રાસ. તમામનું નાસવું અને કુસુમનું મુર્છીત થવું. વિજયનું શાન્તવન બાદ બન્નેનો પ્રેમ બંધાવો. કપટસીંહનું ખીજવું, લોબી વણીક કૃપણનો ફરેબ, બળરામનું આવી ફરેબથી સમજારી સાચો માલ લઈ જવો, બાદ બળરામને કપટસીંહના કુમાર ભગુભાનો મેલાપ અને કપટની જાળ જાણી બળરામનો ક્રોધ, બાદ કપટસીંહ તથા વેરસીંહ બન્ને તે જુરી પરના પહેરેગીરનું ખુન કરી હુંટી ચાલ્યા જાય છે તેવામાં મહારાજનું આવવું તેને ઉધું સમજાવી કપટસીંહનું કુલાવું, જંગલમાં વિજયનું આવવું, કુસુમે મળવા કહેલ છતાં નહિ આવેલ જેથી અફસોસ. બાદ બળરામનું આવવું અને કુસુમના હાથની પ્રેમપત્રીકા આપવી, વાંચી સ્વયંવરમાં જવાની તૈયારી. બાદ સ્વયંવર તેમાં વેરસીંહનું અપમાન, બાદ તમામ કુમારો પાસે સમસ્યા જાહેર કરવી, “પ્રભાકર પેખી ચીત હરખ્યું” ચક્રારીનું કાષ્ઠનાથી પુર્ણ સમસ્યા નથી થતી, હવે વિજય પુર્ણ કરે છે. રાજનું પ્ર-

સમં થવું. કુસુમ વિજયમાંજ પહેરાવે છે. તેવામાં કપટસિંહ બનાવટી ચીડી રજુ કરે છે અને બંનેનો મેળાપ થયેલ છે તથા અરશ્પરસ આપેલ નીશાની જાહેર કરી રંગમાં ભંગ કરવો. વિજયને દેશપારની સજા કરવી. બાદ વિજય તથા કુસુમનો વિયોગ, કપટસિંહનું કુલાવુ અને દીવાન હરીસિંહનું કાસળ કાઢવાનો દ્રઢ નીશ્ચય કરવો. મહારાજનું આવવું તેને ઉધુ સમજાવી દીવાનને પણ નોકરીમાંથી ખરતરફ કરાવવો. બાદ બળરામનું આવવું અને મહારાજનું ખુન દરવા સંબંધી વાતચીત કરવી તેમાં બળરામ હુશીઆરીથી ખાતમી લઈ મદદ કરવા વચન આપી મહારાજને ખચાવવાનો રસ્તો કરવા કુંવરી પાસે જાય છે. કુસુમ વિજયનો વિયોગ કરે છે. ત્યાં મહારાજનું આવવું. કુસુમને વીજય સાથેનો સંબંધ ત્રાડવા સમજાવવું. કુસુમ નથી માનતી જેથી રાજનું ગુરસે થઈ ગયા જવું બાદ કુસુમની આપઘાત. તેવામાં બળરામ ખચાવે છે અને મહારાજના ખુન સંબંધી વાતથી કુસુમને જાહેર કરે છે. કુસુમ તેને પોતાના પીતાના ગ્રાણુ ખચાવવા સમર્થર આપે છે. ત્યારબાદ મહારાજનું શયન-ગૃહ. તેમાં કપટસિંહ તથા વેરસિંહનું મધ્યરાત્રે આવવું. ખુન કરવાની તૈયારી. તેવામાં હરીસિંહને બળરામ માર્ફત મળેલ હકીકતથી આવી સામે થવું. લડાઈ-તેમાં હરીસિંહનું પકડાવું મહારાજને ઉધુ સમજાવી હરીસિંહને ફદ કરવો.

ટેબલો-ફોર્મ.

અંક ૨ જો.

કુંકસાર-કપટસીંહ તથા મહારાજની રૂપરૂ હરીસીંહ તથા વેરસીંહ ઉપર ખુનનો આરોપ મુકી બન્નેને જોલ દાખલ, કપટસીંહનું કુશાવું, પાછળથી કૃપણ તથા બળરામનું આવું અને બળરામને રવાના કરી પાછળથી વિજયની માને જોલમાં નાખવાનો વિચાર બાધવો. સલીમશાહ શીકારે નીકળેલ. કુપ્પા લાગવાથી આરામ લે છે તેવામાં વીજય કુસુમના પ્રેમમાં લીન થઈ આમ તેમ ફરે છે. બાદશાહ તરફ જોઈ તેને દાડમનો રસ આપે છે. શેર આવવાથી બાદશાહ ગભરાય છે. વિજય સીંહને દાર કરે છે. શાહ તેને વચન આપી રવાના થાય છે. બાદ બળરામ આવી કુંવરીને મળવા માટે સત્વર દેવાલય તેડી જાય છે. દેવાલયના પુજારી પાસે કપટસીંહ આવે છે અને ત્યાંથી વિજયને સાધુ વેશે કુંવરીને બોધ દેતા કપટસીંહ તેડી બતાવું નકી કરે છે. પાછળથી રાજકુંવરી સખીઓ સાથે દર્શને આવે છે, ત્યાં બળરામની ગમત. બાદ સાધુ-વેશે વિજય કુસુમને મહેલે જાય છે. મહારાજ ચંદ્રસેનની પાસે કપટસીંહ તથા બળરામ સાધુરૂપે વિજયની પ્રશંસા કરે છે. મહારાજ તેને કુંવરીને બોધ આપવા મહેલે મોકલે છે. કુસુમ પતીના વિયોગમાં છે તેવામાં વિજય આવે છે. અરરપરસ સત્તાલ જવામ થતાં કુસુમ પોતાના પતીના મેળાપનું પુછે છે તેવામાં પોતે વિજયરૂપે કુસુમને મળે છે; બન્નેનો આનંદ, તેવામાં અના-યાસે મહારાજ તથા કપટસીંહ આવે છે વિજયને જનથી મારવાનો કપટસીંહને હુકમ આપે છે ને કુંવરીને મહેલમાં રાખે છે બાદ બળરામ હવે શું કરવું તેનો વિચાર બાધે છે ત્યાં જાનો કપટસીંહ આવે છે ને બળરામને ધમકાવે છે, બળરામ ફરેબથી

વાતને હિડાવેછે અને કુંવરીને મારવાનું ઠરાવે છે. બાદ કપટસીંહ
 જાય. પાછળથી તેનેજ ઠાર કરાવી વિજયને બચાવા જાય છે.
 જંગલમાં ચોર લોકો આવે છે. બળરામને છુટવા જાય છે તેવા-
 માં તે ગાંડો બની બીજા લોકોને લુટાવી તેને આડે રસ્તે ચ-
 ડાવી તમામ માલ લઇ પોતે પસાર થાય છે. ચોર પાછળથી હાથ
 બસતા રહે છે. વિજયને ઠાર કરવા લાવે છે તેવામાં પાછળથી
 હરીસીંહ આવીને મારાઓને ઠાર કરી વિજયને બચાવે છે. પા-
 ઞળથી મહારાજા તથા કપટસીંહ બંનેને આવી બંનેને કદ કરે છે.
 બળરામ હવે વિજયનું શું થયું હશે તે વિચાર બાંધે છે, તેવામાં
 કપટસીંહ તથા મહારાજાને આવતા જોઈ છુપાઈ છે વિજય તથા
 હરીસીંહને જોઈમાં ઝેરવાળું પાણી પાવાનો નિશ્ચય બાંધે છે.
 બળરામ તમામ સાંભળે છે. પાછળથી કપટસીંહનો કુમાર બગુ-
 બા આવે છે અને બળરામની સાથે જોઈમાં જાય છે જોઈમાં
 કપટસીંહ ઝેરવાળું પાણી રાજકેદીઓને પાવાનો હુકમ આપી
 રવાના થાય છે. પાછળથી ઇશ્વરની કૃપાથી તે પાણીથી વિજય
 તથા હરીસીંહ બચે છે ને બગુબા તથા બે પહેરેગીરા એ પાણી
 પીએ છે ને જાનથી જાય છે. બળરામ તથા માણેકનો મેળાપ.
 બાદ દેવી મંદીરમાં કુસુમ આત્મવાત કરે છે; તેવામાં દેવી પ્રમત્ત
 ચંદ્ર વરદાન આપે છે તેવામાં તેની સખીયો આવે છે ને તમા-
 મ દેવીને નમે છે. દેવીનો આશીર્વાદ બાદ ડ્રાફ્ટ.

અંક ૩ જો.

પ્ર૦ ૧ લો-કપટસીંહ વિજયને પાણી પીવા મોકલેલ. જ્યેષ્ઠ મે
 મરી ગયાના હવાઇ વીચારે બાંધે છે તેવામાં બગુમાના જ
 તુના સમાચાર આવે . કેદી જોડમાંથી છટકી જાય છે જે
 અસોસ કરે છે વેરસીંહ ઠીકાસો આવે છે ને બળરામ ખુલ્લો
 થાય છે. કપટસીંહની બંને રાણીઓને બળરામ લગાવી મરેલો
 બાદ કપટસીંહ આવે છે તો બંનેને મરેલો જોઈ બળરામને હાર
 મને બેલાવવા મોકલે છે. પાછળથી દાસીને પુછતાં બળરામ ફરેલો
 જાહેર થાય છે. દાસીને ઠાર કરી બળરામને પકડવા સરેલો
 પડે છે. બળરામ તેના ચાળા પાડે છે ને તેવામાં સાકર આવે
 છે તેને પણ બળરામ પોતાનું કપડું ઓઢાડી મુગડે છે. કપટ-
 સીંહ ખીજમાંથી ખીજમાં સાકરને બળરામ ધારી ઠાર કરે છે.
 બાદ જાહેર થતાં પોતે મરવા તૈયાર થાય છે. વેરસીંહ બચેલો
 ને મહારાજનું ખુદ કરવા જવાની તૈયારી કરે છે બળરામ પાછળથી
 કુંવરીને ચેતવવા જાય છે, કુંવરીને દેવીરૂપે રહેવા બળરામ દુ-
 રજ પાડે છે, રાજ આવે છે અને કુંવરી દેવીરૂપે કપટસીંહ
 પોગળ ખુલ્લું કરે છે. રાજ ગબરાય છે. દેવી હીમત આવે છે
 બાદ કપટસીંહ તથા વેરસીંહ આવે છે ચંદ્રસેનને એકલો જોઈ
 લડે છે. પાછળથી હરીસીંહ તથા વિજય બંને આવી પડેલો
 છે કપટસીંહ તથા વેરસીંહ લાગી છુટે છે અને કુસુમ, વિજય
 હરીસીંહ તથા મહારાજા મળે છે. કપટસીંહ ખીજાડ સહીય
 શાહને મળી ચંદ્રસેનનું કાસળ કાઢવાનો ડહ નીચય કરે છે બં-
 ને મલમાં માણેક તથા ધનદાસ આવે છે. ધનદાસ માણેકને
 વરવા કહે છે. માણેક નથી માનતી જ્યેષ્ઠ મારવા જાય છે જે-
 વામાં બળરામ તેને ઠાર કરે છે. ત્યાર બાદ માણેક તથા બળ-
 રામનો મેળાપ. બગીચામાં સહીમદાલ બેગમ સહીત મદદ

કરે છે તેવામાં કપટસીંહ બેગમને ઠાર કરે છે. કપટસીંહ શાહને ચંદ્રસેનને કેદ કરવા સમજાવે છે. બાદ વિજય તથા કુસુમ મળે છે કુસુમ વિજય માટે ફગ લેવા જાય છે, વિજય સુર્ષ જાય છે. કુસુમ આવી પાયતળાસતાં બન્ને સુર્ષ જાય છે પાછળથી વેરસીંહ આવી વિજયને બાંધી કુસુમને લઇ પસાર થાય છે. વિજય જાગૃત થઈ પશ્ચાત્તાપ કરે છે તેવામાં કપટસીંહ આવી બેગમનું ખુન કરવાનું તહોમત વિજયને માથે સામીત કરી તેને કેદ કરે છે. કુસુમ વેરસીંહ પાસેરી છુટા થઇ આવે છે. પછી વેરસીંહના પંજામાં સપડાય છે અને સ્ત્રીચરીત્રથી વેરસીંહને કુવામાં ઊતારી ઠાર કરે છે અને દેરીએ આપેલ જીવનભુરીથી બેગમને સજીવન કરે છે અને ત્યાંથી શાહના દરબારમાં જવાની તૈયારી કરેછે. બાદ કૃપણ માણેકને બીજો પરણવા સમજાવે છે. માણેક માનતી નથી જેથી કૃપણ તેને મારવા જાય છે તેવામાં સાધુવેશે કુસુમ તથા બેગમ આવી તેને સમજાવી બાદશાહની કચેરીમાં લઇ જાય છે શાહનો દરબાર ચંદ્રસેન હરિસીંહ, વિજય, બજારામ, સર્વે કેદ કપટસીંહ તેને ઠાર કરાવે છે કુસુમ માગે છે તેવામાં સાધુવેશે કુસુમ તથા બેગમ આવે છે અને કપટસીંહજ ખુન કરનાર છે તે સાબીત કરી આપી તેનેજ કેદ કરાવે છે અને બાદશાહ તથા બેગમનો મેળાપ થાય છે. શાહ ચંદ્રસેનને તેનું રાજ્ય અર્પણ કરે છે અને કુસુમને પોતાની પુત્રી તરીકે માની ઇનામમાં ગામ અર્પણ કરેછે. બાદ ચંદ્રસેન પોતાનું રાજ્ય વિજયને આપે છે અને હરીસીંહને દીવાનની જગ્યા આપે છે. બાદ કુસુમ તથા વિજયનો હસ્ત-મેળાપ. બજારામને બાવીસ ગામનો પટો લખી આપે છે અને માણેક સાથે હસ્તમેળા કરી આપે છે. કપટસીંહનો પશ્ચાત્તાપ. બાદ પ્રેમી જોડાને આશીર્વાદ. આનંદ! આનંદ!! આનંદ!!!

સમાપ્ત.

કપટનો કહેર નાટકનાં ગાયનો.

—૨૪:૦:૨૪—

અંક ૧ લો.

ગાયન ૧ હું

સુતધાર—

વંદન વારમવાર કરીએ ગીરીધર સુખકર કૃપાકર
હે એ.....હે એ.....હે એ.....વંદન૦

થડુકુળ દીનકર વીનવું સ્નેહ ધરી

નટવર ધટધર રહે જડુ વીર

નીજ જન દુઃખ હરનારા મુજ અંતર રમનારા

નટવર નવલ કીશોર (૨)

તરણ તારણ ભવ ભય હારણ

ચરણ મુઠું હું શીશ નામી.....વંદન૦

ગાયન ૨ જી

શ્રી તથા બાળાઓ—

સ્વામી રાને રાને સતીયો વીરાને
 આદી જનકે દુહીતાય સમરપણુ કરી નીજ કાય
 મહા દ્રૌપદી મનાય અણ ગુણુ ગાને ગાને— સ્વામી૦
 મણો રાધા મદોદરી રૂપાણી જલું સ્વર્ગે જીવન એમ ગાણી
 અડગ શીયળ પાળતા પતીમય જીવન માળતા
 અણ ગુણુ ગાને ગાને સ્વામી રાને રાને— સ્વામી૦

ગાયન ૩ જી

અમરસીંહ—

હાલ કંઈ બેહાલ પાપી જળજળ અંગે પ્રગટી ભા'ય—ટેક.
 જળ બળ છળથી છુંદી નાખું શાન્તી ત્યારે થાય— હાલ૦
 જળ જળ જળે બાળી નાખું વેર વળશે ત્યારે
 હું છું કપટી કાપી નાખું જનશે ક્યાં છટકી
 જળ જળ જાણે બાળી નાખું (૨)
 ધર કરી દહુ પાર કરી દહુ ઢાની છે પરચાર—(૨) હાલ૦

ગાયન ૪ થું

મિત્રય—

જપ જંગ મચાવીને અરી શીર વીહારૂં—ટેક
 વાણી તારી ખુનીતજ પ્રગટાવ્યું શૌર્ય મુને (૨)

શરવડે અરી હણી નેશરીએ સાર—

જંગમ

નહિ વીજ્ય વરતાવું સદા અરીપાત ધાત

લડી લડી દીન રાત જન અરી અંગ અનંગ

પટનુ રંગ દીપાવું કરીને રાજ્યની સ્થીર સ્થાપના

સકળ કળા સુખ સાર—

જંગમ

ગાયન ૫ મું

કુમુદ-સખીયો—

રતુ રાજ ખીલ્યો શો રતુ રાજ ખીલ્યો

રડો રાસ રમ્યાં યોવનના આગમ

સમીર સાથ ઉપજે અનંગ આગ અંગમાં— રતુ

સાખી—

પીયુ પાસે રમી પાસમાં, લલના હુટે લેર

જુરી મરે વીણુ ભોગી તે, જેનો પીયુ નહિ ઘેર.

પીયુને પ્રેમ અંગમાં પ્રેમે પહાવીએ

યોવન જુલે જુલતાં પીયુને શીખાવીએ

ભામીની ભુલ ના લણુવીએ

રતુ રાજ

સાખી—

આળી ચુંટી પુરૂષને, ફરી ફરી સુંઘી જોય;

અદ્ભુત ક્રોડા કરી અમો, પ્રભુ પણુ બેઠા જોય;

સમીર સાથ ઉપજે અનંગ આગ અંગમાં—રતુ રાજ

(૧૪)

ગાયન ૬ મું

વિજય-કુસુમ—

જોઉં પ્રીતે હમેશ હોગાળા વાટ	ટક
જો જો વિસારો આ જીવ જામ મારો	
વહાલી મુને માની લેજો તારો—	પ્રીતે.
પ્રાણદાન આપી બનાવી હર્ષધેલી	
પ્રેમે ભેટો રસ રંગ અલખેલી—	પ્રીતે.
પીયુ પધારજો પીવા પ્રેમે પ્યાલા	
થાને નિશ્ચીત તું ભોળી બાળા—	પ્રીતે.

ગાયન ૭ મું

કૃપણ-ધનદાસ—

મુજ મન માંહી ખુશી થાઉં લીધા બસો વીસ
 દોઢ સવાયા બમણા તમણા બોળ નવ ચોવીસ
 જરધારી, ધરખારી, દરખારી
 કરી પ્રપંચને લુટી ગણું પોખાર
 આ હા હા હા.....મુજ.

ગાયન ૮ મું

જ્ઞાનરામ—

દેખું એવું કહુંધુંરે ધરમાદાનો ધારો—ટક

પત્ર લખે ગોપાળ લખે પણ ક્ષેષ ન પાળે ગાય
 ઉદરનું નીકંદન કરવા પાળે બીજી બાય— દેખું
 આતમખાજ સળગાવે કાઈ થેષ થેષ નાય નચાવે
 ધરમાદનું નામ પડે ત્યાં તાર ટાઢીયો આવે— દેખું
 ધરમાદમાં પાય ધરે તો ચાલે લડચડ વાંકા
 મહત ગમત જોવા દેડે ફક્કડ રાખે ફાંકા— દેખું
 ઉદર એવા પેટભરાઓ શું મુખ લખને બોલે
 કૃપણના પૈસાની ઉપર કાળી નાગણુ ડાલે— દેખું

ગાયન ૯ મું

વિજય-કુમુદ

જરા રોકાઈ (૨) તો જાવ રંગીલા લાલ
 હવે આમશું રીસાવ— ૨૭
 વહાલી શને મુંઝાવ નથી રહેવામાં માલ
 હાથ વીચારી જાવ (૨)
 ક્યાંથી રમાય રંગ થાયે આનંદ કંદ (૨)
 વહાલા જાવ દઉં ના એ—(૨) જરા રોકાઈ
 (કેમ વહાલી ઠીક નાં—ઉહું જરા રહો ને)
 વહાલી ભેટી લ્યો એમાં માની લ્યો (૨)
 અંપકવરણી હરણી એ—(૨) જરા રોકાઈ

ગાયન ૧૦ મું.

કપરસીંહ—

પાસો પ્રપંચનો ફેંકું તો ઉછળે હાં—ટેક૦

દુસ્મનનો દાવરે બસ હાથમાં ચડે હાં
 કરી કળથી છગબળથી કટો એ કાઢું આજે મુને નહે
 નાનાં અને કમળેર એને ન ધારરાં
 એક રોગને શત્રુ એ બે હિમતા સંહારવા—(૨)
 કટો થઈને કાઢું કટો ધુંડું દુસ્મન ફેરો ધાટો
 નવ માગે એ પાણી છટો પોતાર મુજ પડે—પાસો.

ગાયન ૧૧ મું.

કુસુમ-સખીયો—

શુરે કહું બેની મુજ વીરહીગીની વાત
 વીરહની વાત બેની વીરહીની વાત—શુંરે
 રશીક મોહન કેમ રીસાણા
 તન મન મેં અરપણ કાઢ્યાં શાણા
 શાણા-શાણા-શાને કરો બે વીલાપ
 કાંઈ બળે દીનાનાથ તો થાએ બધી બાત
 નીશદીન મુને કાંઈ ચેન ન પડે
 મારા વહાલા વીજય વીના દીન રાતરે—શુંરે.

ગાયન ૧૨ મું.

કુસુમ—

રશીક કાણુ રશાવેરે રશીક વિના રશીક કાણુ રશાવે
 રશીક વિના રશીક કાણુ રશાવે.—ટેકો
 વિજય વિના હું અન્ય ન દેખું રે

વહાલા વિના હું કાને ન પેખું રે
 માઝાનું કપા છે લેખું રે હાં—(૩) રશીક૦
 વિયોગ તારો તન મન તપાવે રે
 સજ્જન વર્ગમાં સોચ કરાવે રે
 મુજ મન અતીશે બમાવે રે—(૩) રશીક૦
 હરિસીંહ તો વારે ધાયા રે
 શાને માટે તમે મુઝી માયા રે
 કેવા થયા તમે ડાહ્યા રે હાં—(૩) રશીક-રશીક૦

ટેબલો.

—❖—

અંક ૨ જો.

❖❖❖

ગાયન ૧૩ મું.

કપડસીંહ—

હું અધિકારી પૂર્ણ પ્રતાપી સત્તાધારી હાં-હાં-હાં
 ત્રાહે પોકરાવી અરી હંકારી શીર નમાવી હાં-હાં-હાં
 હુંજ હવે હરીસિંહનો રાજા હુંજ તેની મુકાવું માઝા
 રાજા મારો પગ ધોનારો દાસ થનારો હાં-હાં-હાં.

ગાયન ૧૪ મું.

વીજય—

કેવી મનહરણી એ ગજગામીની અચડાતી આવે—વાહ
 પ્યાસી તું પ્રેમની મમ ક્ષેમની આ દેહની તું કેમની

અથડાતી આવે—વાહ—કેવી

મનહરણી શું અહિં આવે મુજ મન માહે બહુ ભાવે—પ્રેમની
મુખથી કાંઈ વેણ કહેને બાહુથી બાથ લેને—પ્રેમની

ગાયન ૧૫ મું.

કુસુમ-સખીઓ—

ધીરી ધીરી સખી અધીરી બની

અધીરી બની, બેન જાણી તને પ્રેમધેલી બની—ધીરી

નહિં છેડા નહિં છેડા સખીરી મુક કેડા

એ વાત મુને ના ગમે (ક્યાંથી ગમે)

રંગીલો, રસીલો, હખીલો, પ્યારી મન હરણુ શું મોર

તું નવેલી કરીને કેલી ચદને ઘેલી

સુપ કર મુરખી શરમા દુર થા (૨) ધીરી—

ગાયન ૧૬ મું.

કુસુમ-વિજય—

માફે ભાવી જીવેને જોગીરાજ મહારાજ

પુજન કરે હું નીત પ્રેમથી—માફે

બાળા ધીરી રહે જોશ જોઈ નેમથી

પીયુ આવે ઘેર આજ તારા પ્રેમથી

તો તો સેવું હું આપને સદાય મહારાજ—પુજન

પતિ વિયોગ થયો પાપીના પાપથી

મો વિલાપનો સખંધ એ પ્રતાપથી

પકું પાંચ કહો કંથ કે દી આવશે મહારાજ—પુજન

ગાયન ૬૭ મું.

કુસુમ—

ધેલી ફરં છું રે વહાલા વિયોગે
વહાલા વિયોગે પીયુના વિયોગે—ધેલી૦
કાષ જવો જીવન લાવો મરતી બાળાને બચાવો
એતન હરી લીધું રે વહાલા વિયોગે—ધેલી૦
હવે પ્રજ્જી શું તલસાવો મહેર કરી મોહનને લાવો
દુઃખ બહુ દીધું રે વહાલા વિયોગે—ધેલી૦

ગાયન ૧૮ મું.

કુસુમ-વિજય—

પ્રેમે ભેટા આજે પ્રીયે રસીલી સ્નેહે સુધારસ સીંચીયે
પ્રેમરસ પ્યાલા પીયો રશીલા ખાલી ધીમે ધીમે કાજીયે
ધેલો બમું તારા ગોરા ગાલો પર કુસુમ કળી જરા ચુમીયે
આધા રહે આતે કેવા અડપલા પોતાના બોલો નવ બુંદીયે
વાહ વા જાણ્યા એતો છેલ જખીલા ખાલી ધીમે ધીમે કાજીયે,

ગાયન ૧૯ મું.

કુસુમ—

વદો ના વિપરીત વાત પ્યારા પીતા—ટેક૦
બાળકડીનું જોર ન ચાલે પીતા પ્રત્યે પલવાર પ્યારા પીતા
સુતા તથા સ્વામીને હજુતાં કરજી કાંઈ વિચાર પ્યારા પીતા—વદો૦

સાખી—

રોવડાવો નવ રાંકડી, કરી કંસાધવિત કામ;
વીણ સ્વામી વીધવા રહું, પણ નહિ સાંખે રામ.

વિજયને વીદારતાં પહેલાં કરો કુસુમની ધાત પ્યારા પીતા
સ્વામી સંગે સોઢે મલુણી વીનતી સુણો મુજ તાત પ્યારા પીતા
વદો ના—

ગાયન ૨૦ મું.

વિજય—

અરે વિભુ વહાલા દશા આ કેવી
દશા આ કેવી કરી દશા આ કેવી— અરે વિભુ
પીતા પાસે નીજ પુત્રી હણ્યાવી
પ્રલયકાળ દે લાવીશું આવી (૨) અરે
પ્રજાપતિથી અતી કુર વીધાતા
અનાથની સ્થિતી થવાની શું આવી (૨) અરે

ગાયન ૨૧ મું

વિજય—

હું ગુનેગાર નથી નીરાધાર કરેણાળ કલંક ઉગાર
કળાની કળાને કાપ મલને સ્થિર રચાપ
દીન બન્ધુ આવુંધું આ અનાથનો ઉદગાર

ગાયન ૨૨ મું

આણેક-બળરામ

હસી હસી હેતે (૨) થી નાથ બોલ કાંઈ બોલો જરા
વાહ તારી પ્રીતી પ્યારી ચાપુ રદ્ય પાઓ પ્રેમ વારી-હસી
વહાલા પ્રેમે જરા રસ રંગે રમો પ્રેમધેલી થા તું વેલી

કરી કૃતાર્થ મુને સ્વીકારી વાહ દારા વેણુ તારા
કર્યું જીવન તેં સુખકારી—હસી

--ટેબલો.--

—→❁(૦)❁←—

અંક ૩ જો.

ગાયન ૨૩ મું

કુસુમ—

વાય વાય સંજોગી વાયુ ખેસવતો સાડી હૈયે હર્ષ ન માય
કામળ આ મુજ છાતી ઢાંકું ત્યાં આ વેણી ખુદી થાય
ચોળા દુટે છોડા છુટે અંગે અંગ ન સમાય—હૈયે
વિષધર આવી વેણી તોડે વાળે વીંટાઈ જાય
મોતી જોષ હંસ દોડે છાતી ધગ ધગ થાય (૨) ચોળા

ગાયન ૨૪ મું

કપટસીંહ—

ખટપટ વાજા રણુધીર વાલા રહી નીરાજા ચક્રમક
બાલાથી ઠાર કરે જાલા હા-હા
નટવર જાલા મરશે તાજ કપટસીંહ ધરશે
અ હા હા હા-હા હા-હા
ખસ રંગ ઉડાવો, રાગ ઉડાવો નાય જમાવો
ચક્રમક બાલાથી ઠાર કરે જાલા—ખટપટ

ગાયન ૨૫ મું

માણુક—

હે નિધાતા આ કર્યું શું હશે ક્યાં સુકાની સ્વામી

જુલો પડી બચ દરીયે દોડો દાસીને મોરારી—હે
 હું ક્યાં બમું નોધારી છે વાટ આ બચકારી
 જાશે ક્યાં ખીચારી ખાળા દોરો દાસીને મોરારી—હે

ગાયન ૨૬ મું

અણ્ણક-ધનદાસ—

બ્રાત તારી બગનીની પ્રત્યે આવું કરતાં વિચારો
 બેનીને કાઢી મુકી ચાશે ખુવારી તારી
 કાંઈક જો વિચારી બ્રાત તારી—બ્રાત

સાખી

બાપ નીજ બેની હણે, વરતાએ છે કેર;
 બેશી રહો દીન બન્ધુ શું ધાઓને આપેર
 બ્રાતા પ્રભુથી કેમ કરતા નથી હાર કરતાં કેમ મરતા નથી
 બેની પ્રત્યે દયા ધરતા નથી મોતથી તમે કાંઈ મરતા નથી
 અંતે નાખો મારી (૨) મારોમા—ચુપ
 મારશો—હા—બ્રાતા

ગાયન ૨૭ મું

સાખી—

હે દીનાનાથ દયા કરી, મનમાં લાવી મે'ર;
 પ્રેમીનો પતો નહીં ક્યાં શોધું આ પેર

સાખી

જાદુગર એ પ્રેમી છે જાદુ મોટો પ્રેમ;
 અકસ્માત આવી ચડે, પ્રેમીને નહીં નેમ.

ગાયન ૨૮ મું

અણ્ણક-બળરામ—

બહાલથી બહાલ આજ બેટયા તમે જોગીરાજ પુતારા

૨.-ખીલી કળા મુખડાની દેહે લલચાવી
ખીલી છે તમથી એ ઘો ના શરમાવી
ક્યાંથી શીખ્યા નીતી આવી-પ્રીતી રીતી આવી
ચુંબન મુને ભાવી મુકો ટેવ આવી ઠગારા—૦હાં

૧-રશીલી પ્યારી તેં માડ્યો ભરમાવા
ફારસ કરી સંગીત પ્યારા માડ્યું ફસાવા .
ક્યાંથી શીખ્યા ચાળા આવા-મુકો ચાળા આવા
અમે નથી એવા-તમે લેવા લા'વા ધુતારા—૦હાં

ગાયન ૨૯ મું

વારાંગના—

આવો પીયો ભર સાગર શરાબ-હો બહાર આંખોમે
જમ જમકા ચલે જોસ બડે ચમકે સીતારા
હાં મહેશીલમેં દુઆરા-રંગ જમાવો
જંગ મચાવો હંગ દીખાવો હાં—આવો .
આવો સાહેલીયાં પ્યારી મોહનીયાં
જાઓ સહિલીયાં-હરખારી-જમ—આવો .

ગાયન ૩૦ મું

કુસુમ-વિજય—

પ્રીયકર રસભર સુખકર મનહર મોહન મુરતી ક્યાંથી આવે
અલખેલી જા વે'લી અકેલી વીરકીણી વનીતા આ સામે ક્યાંથી આવે
કોણુ કોણુ મારા વીલાસ બાગના વિલાસી
હા વહાલી એજ તારા પ્રેમનો પ્યાસી
વાહ પ્રાણુ વાહ આજે ભેટ્યાં ઉમંગે
પ્રેમ પુર પ્યાલા પાઓ રથ રંગે—વાહ .

સાખી—

તજી જશો ના વાલમા, કોઈ દીન ફરી વાર;
મીન મરે જળ વીણુ એ, વાત છે નીરધાર—વાહ૦

સાખી—

વીધી ગતી અકળીત છે, અંતર પટ રમતાર;
આશા નીરાશા દાખવી, ખેલે ખેલ આપાર—વાહ૦

ગાયન ૩૧ મું

માણુક—પીતા પુત્રી પતિ પ્રતિ તમે કરો ના આવો ફર

બ્રાત છે અવર એના વીણુ તાત

કરૂણાળુ કરોને મે'ર—પીતા૦

પુનીત પ્રેમ તણી છે અમ જ્યોત

ના છુઝવો કરોને મે'ર—પીતા૦

આનંદ ! આનંદ !! આનંદ !!!

→ ❀ સમાપ્ત. ❀ ←

નવીન ખુશ ખબર

સર અવસરે લેટ આપવા કાયક ફેન્સી મીઠાઈ

મેળવવાતું જાહેર પ્રગટ માનીતું ખાતું

ધી સુરત સ્ક્રીન માટે

ઠ. જોરડી અજર—વીરમગામ

જહાર ગામના ઓર્ડર ઉપર ખાસ કરીને પુરતું
ધ્યાન આપવામાં આવે છે. અમારા માલને માટે સેંકડો
સરટીપ્રીકેટ તથા સોનાના ચાંદો ઘણા સ્ટોટો તરફથી
મળેલા છે.

